

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 12 sierpnia 2021 r.

WK-I.431.1.19.2021

**Pan
Zbigniew Roman Deptuła
Starosta Makowski**

**Starostwo Powiatowe
w Makowie Mazowieckim
ul. Rynek 1
06-200 Maków Mazowiecki**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² oraz art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych³, kontrolerzy: Marta Szczepańska – inspektor wojewódzki oraz Renata Pęza, Małgorzata Krawczyk i Katarzyna Malinowska – starsi inspektorzy wojewódzcy w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (dalej MUW), przeprowadzili w dniach od 19 kwietnia do 28 maja 2021 r. kontrolę problemową w Starostwie Powiatowym w Makowie Mazowieckim (dalej Powiat) z siedzibą w Makowie Mazowieckim przy ul. Rynek 1.

Przedmiot kontroli obejmował realizację zadań w zakresie:

- udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej – w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 28 maja 2021 r.,
- wykorzystania dotacji otrzymanej w rozdziale 75515 *Nieodpłatna pomoc prawna* – w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305).

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 8 lipca 2021 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu Staroście wystąpienie pokontrolne.

I. Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

Kontroli poddano realizację zadania polegającego na przygotowaniu i organizacji systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej przez Powiat, na terenie Powiatu Makowskiego w roku 2020 oraz 2021.

Rok poradniczy 2020

W kontrolowanym okresie, w myśl art. 8 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej⁴, Powiat realizował zadanie publiczne samodzielnie polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w 1 lokalu, pochodzącym z zasobów Powiatu, zgodnie z wymogiem określonym w art. 8 ust. 10 ww. ustawy.

Na podstawie danych statystycznych⁵ ustalono, że Powiat prawidłowo wyznaczył 2 punkty do realizacji zadania publicznego dotyczącego prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej dla mieszkańców Powiatu Makowskiego, zgodnie z art. 8 ust. 2 w związku z art. 20 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Na podstawie art. 11 ust. 1 wymienionej wyżej ustawy, 1 punkt powierzono do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym z zachowaniem równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych oraz 1 punkt z zamiarem powierzenia organizacji pozarządowej.

Ustalono, że z powodu niewpłynięcia ofert, nie dokonano rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert w zakresie realizacji zadania publicznego polegającego na prowadzeniu punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W związku z niewyłonieniem organizacji pozarządowej do realizacji ww. zadania publicznego Starosta Makowski zwrócił się do Okręgowej Rady Adwokackiej (dalej ORA) i Okręgowej Izby Radców Prawnych (dalej OIRP) o wyznaczenie dodatkowych adwokatów i ich zastępców (z uprawnieniami mediatora) oraz radców prawnych i ich zastępców (z uprawnieniami mediatora)⁶, wypełniając tym samym wymóg określony w art. 11 ust. 12 w związku z art. 10 ust. 2 ustawy

⁴ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945), dalej: ustawa o nieodpłatnej pomocy prawnej.

⁵ Zgodnie z informacją GUS, według danych na 31 grudnia 2017 r. na terenie Powiatu Makowskiego zamieszkiwało 45580 osób.

⁶ Dotyczy dwóch pism oznaczonych OKŻ.033.11.2019 z 20 listopada 2019 r.

o nieodpłatnej pomocy prawnej. W związku z powyższym uruchomiono drugi punkt nieodpłatnej pomocy prawnej obsadzony przez adwokatów i radców prawnych wyznaczonych przez ORA i OIRP.

Punkty wyznaczone do realizacji ww. zadania publicznego usytuowano w 1 lokalu w budynku należącym do Starostwa Powiatowego w Makowie Mazowieckim przy ul. Rynek 1, do którego tytuł prawny posiada Powiat.

Powyższe punkty, usytuowano z uwzględnieniem dogodnego dostępu osób uprawnionych do lokalu⁷. Z oznakowania lokalu wynika, że może w nim być świadczona także nieodpłatna mediacja⁸, w związku z wymogiem określonym w art. 3 ust. 1 pkt 3a i art. 3a ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Organ nie występował do Wojewody Mazowieckiego o akceptację zwiększenia liczby punktów w zakresie świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na wyższą niż wynika z ustalonej liczby punktów.

W każdym z punktów udzielano porad w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu, przez co najmniej 4 godziny dziennie, zgodnie z wymogiem art. 8 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Starosta Makowski zrealizował obowiązek sporządzenia listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców Powiatu, która zawierała wszystkie elementy wymagane w art. 8a ust. 2 i 3 powyższej ustawy. Listę opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej (dalej BIP), na stronie internetowej starostwa powiatowego i urzędów gmin na obszarze tego Powiatu, w lokalnej prasie oraz w sposób zwyczajowo przyjęty, zgodnie z dyspozycją art. 8a ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Ponadto, udostępniono ją w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej⁹.

Starosta Makowski sporządził karty informacyjne poradnictwa, zgodnie z wzorem określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej

⁷ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 21 kwietnia 2021 r. „(...) Lokalizacja Punktów w siedzibie budynku Starostwa Powiatowego została wyznaczona właściwie i trafnie. Powiat Makowski swym zasięgiem obejmuje obszar 10 samorządów gminnych. Połączenia komunikacyjne na terenie powiatu zapewniają swobodny dostęp do punktów mieszkańcom wszystkich gmin. Poza tym miejsce jest ogólnie znane, lokal umiejscowiony jest w samym centrum powiatu, wybór siedziby miał na celu zapewnić równy dostęp do pomocy prawnej mieszkańcom wszystkich gmin. Ponadto w budynku Starostwa mieszkańcy załatwiają inne sprawy urzędowe. Miejsce jest neutralne dla interesanta, co powoduje, iż osoby korzystające z pomocy nie czują się skrupowane z uwagi, iż sprawy pomocy prawnej mają dosyć osobisty charakter”.

⁸ W żadnym z punktów nie określono jego specjalizacji jako nieodpłatna mediacja. Nieodpłatna mediacja nie stanowi także specjalizacji żadnego z dyżurów w punktach działających na terenie powiatu.

⁹ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 21 kwietnia 2021 r. „Lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa (...) została udostępniona w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego tj. została wywieszona na tablicy ogłoszeń oraz umieszczona w Punkcie dla wykonawców świadczących pomoc. Ponadto w celu zamieszczenia listy w gminach (na stronach internetowych) skierowano pismo do wójtów o zamieszczenie listy, tak aby była dostępna dla mieszkańców danej gminy. (...)lista została również zamieszczona w lokalnej prasie (...)”.

oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego¹⁰, które również udostępnił w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz wykonawcom udzielającym porad w ww. zakresie, spełniając tym samym wymogi § 5 ust. 4 pkt 3 i 4 wspomnianego wyżej rozporządzenia.

Nieodpłatna pomoc prawna na terenie Powiatu udzielana była w oparciu o porozumienia zawarte 15 listopada 2019 r. pomiędzy Powiatem, a OIRP w Olsztynie oraz ORA w Warszawie. Porozumienia zawierały wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zostały zawarte z zachowaniem terminu określonego w art. 10 ust. 2 powyższej ustawy. Wojewoda Mazowiecki niezwłocznie został poinformowany o zawartych porozumieniach w dniu 19 listopada 2019 r., zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Powiat zawarł łącznie 10 umów na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym 4 umowy z adwokatami, 2 umowy z radcami prawnymi oraz 4 umowy z adwokatami i radcami prawnymi posiadającymi uprawnienia mediatora, wypełniając tym samym wymóg określony w art. 6 ust. 1 powyższej ustawy. Badaniu poddano 2 umowy¹¹, w tym 1 zawartą z adwokatem i 1 zawartą z radcą prawnym. Stwierdzono, że umowy zostały zawarte w terminie umożliwiającym realizację zadania publicznego w roku następnym.

Powiat, zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego dotyczącego prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w drodze uchwały Zarządu Powiatu¹². Konkurs ogłoszony przez kontrolowaną jednostkę zawierał prawidłowo sformułowany rodzaj i zakres zadania publicznego.

Termin do składania ofert był zgodny z art. 13 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹³. Ogłoszenie zawierało wszystkie elementy wymienione w art. 13 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego. Uchwałę opublikowano w BIP i na stronie internetowej urzędu 28 października 2019 r. oraz wywieszono na tablicy ogłoszeń Starostwa w okresie od 28 października do 18 listopada 2019 r., zgodnie z dyspozycją art. 13 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego.

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2492, ze zm.) dalej: rozporządzenie.

¹¹ Dotyczy umów: nr 175/2019 i 178/2019 z 27 grudnia 2019 r. oraz aneksów z 28 maja 2020 r.

¹² Uchwała Nr 122/19 Zarządu Powiatu w Makowie Mazowieckim z dnia 28 października 2019 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na powierzenie prowadzenia punktu przeznaczonego na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu makowskiego w 2020 roku.

¹³ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, ze zm.), dalej: ustawa o działalności pożytku publicznego.

Z uwagi na fakt niewpłynięcia ofert w zakresie realizacji ww. zadania publicznego Zarząd Powiatu w drodze uchwały¹⁴ unieważnił otwarty konkurs ofert na powierzenie prowadzenia punktu przeznaczonego na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, spełniając wymogi określone w art. 18a ust. 1 pkt 1 powyższej ustawy. Uchwałę opublikowano w BIP i na stronie internetowej urzędu oraz wywieszono na tablicy ogłoszeń Starostwa w dniu 21 listopada 2019 r. zgodnie z dyspozycją art. 18a ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego.

Starosta rozpowszechniał wśród mieszkańców Powiatu wiedzę na temat systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnych porad obywatelskich¹⁵, zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Wskazano numer telefonu oraz adres poczty elektronicznej służący mieszkańcom do zapisów oraz pozyskiwania informacji na temat nieodpłatnej pomocy prawnej, tym samym umożliwiając uzyskanie informacji w zakresie procedury nieodpłatnych porad prawnych dla osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu poprzez udzielanie nieodpłatnej pomocy

¹⁴ Uchwała Nr 132/19 Zarządu Powiatu w Makowie Mazowieckim z 21 listopada 2019 r. w sprawie unieważnienia otwartego konkursu ofert na powierzenie prowadzenia punktu przeznaczonego na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu makowskiego w 2021 roku.

¹⁵ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 21 kwietnia 2021 r. „W roku 2020 w celu wypełnienia ustawowego obowiązku polegającego na upowszechnianiu wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, podejmowano następujące działania:

- 1) w dniu 2 stycznia 2020 r. skierowano pismo do wójtów/burmistrzów z terenu powiatu, dyrektorów szkół ponadpodstawowych, jednostek organizacyjnych oraz powiatowych służb, inspekcji i straży, w zakresie organizacji i funkcjonowania nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym mediacji. W piśmie określono Punkty, usytuowanie lokalu, możliwości zapisów na porady.
- 2) w dniu 02 czerwca 2020 r. przygotowano informację w której określono ogólne zasady otrzymania pomocy prawnej, w tym mediacji, którą zamieszczono na stronie powiatu oraz BIP Starostwa Powiatowego, tym samym na tablicy ogłoszeń.
- 3) następnie w dniu 17 czerwca 2020 r. skierowano kolejne pismo do wójtów/burmistrzów z terenu powiatu, dyrektorów szkół ponadpodstawowych, jednostek organizacyjnych w zakresie organizacji i funkcjonowania nieodpłatnej pomocy prawnej, dokonano aktualizacji listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa a także w związku z ustawą z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 875), poinformowano o możliwości korzystania z pomocy prawnej osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą określoną jako *de minimis*.
- 4) w dniu 29 czerwca 2020 r. na stronie powiatu zamieszczono ulotkę otrzymaną z Ministerstwa Sprawiedliwości „Skorzystaj z darmowej pomocy prawnej, Kto może otrzymać pomoc, Co otrzymasz zgłaszając się do punktu, Gdzie szukać pomocy”.
- 5) w dniu 28 sierpnia 2020 r. przygotowano informację o zasadach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w tym mediacji, którą zamieszczono na stronie powiatu oraz BIP i tablicy ogłoszeń.
- 6) w dniu 28 sierpnia 2020 r. przygotowano informację dla osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą niezatrudniających innych osób w ciągu ostatniego roku, które chcą skorzystać z nieodpłatnych porad prawnych. W informacji określono podstawy prawne, zasady ubiegania się o pomoc, wraz z ogólnymi zasadami i wzorami oświadczeń w tym, zamieszczono instrukcję udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej otrzymaną z Ministerstwa Sprawiedliwości. Informację zamieszczono na stronie powiatu i BIP Starostwa Powiatowego (...).”.

prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego poza punktem¹⁶, wypełniając wymogi art. 8 ust. 4 i 5 ww. ustawy.

W trakcie kontroli poddano analizie 24¹⁷ karty pomocy „część A” wypełnione przez adwokatów i radców prawnych uwzględniając przy tym równy ich podział (12 sporządzonych przez adwokatów i 12 sporządzonych przez radców prawnych) stwierdzając, że wszystkie badane karty były wypełnione kompletnie w zakresie wymaganych elementów.

Analizie poddano 18¹⁸ kart pomocy „część B” zgromadzonych w urnach, wypełnionych przez osoby uprawnione w punktach gdzie udzielano nieodpłatnej pomocy prawnej. Dokonana analiza wykazała, że wszystkie badane karty były wypełnione kompletnie w zakresie punktu 1, dotyczącego punktu i dyżuru, a także opatrzone były pieczęcią komórki organizacyjnej starostwa powiatowego obsługującego pod względem organizacyjno-technicznym przedmiotowe zadanie.

Karty pomocy „część B”, zgromadzone w urnach, były co najmniej raz w miesiącu odbierane przez wyznaczonego przez Starostę pracownika wskazanego do obsługi zadania oraz analizowane pod względem wprowadzenia rozwiązań usprawniających oraz podnoszących jakość świadczonych usług¹⁹, zgodnie z wymogiem § 8 ust. 9 rozporządzenia.

Powiat przekazywał, co najmniej raz w miesiącu dziekanom właściwej ORA i OIRP opinie osób uprawnionych zawartych w kartach pomocy „część B”, które zawierały informacje mogące mieć wpływ na sposób wykonania zobowiązania, w myśl § 9 ust. 1 powyższego rozporządzenia.

¹⁶ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 21 kwietnia 2021 r. „Obowiązek określony w art.8 ust. 4 i 5 ustawy w zakresie przyjmowania zapisów na poradę za pomocą zgłoszeń telefonicznych wypełniono poprzez zapewnienie wyodrębnionego numeru telefonu wskazanym przez starostę. Numer do zapisów został podany do publicznej wiadomości na stronach internetowych, BIP Starostwa Powiatowego oraz tablicy ogłoszeń, informacja została przekazana do gmin, jednostek organizacyjnych powiatu, powiatowych służb, inspekcji i straży.

Ponadto w związku z pandemią koronawirusa w roku 2020 (...) wprowadzono inne możliwości zapisu za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej tj. został założony email pprawne@powiat-makowski.pl, na który można wysłać wniosek o uzyskanie pomocy prawnej (...) za pomocą środków porozumiewania się na odległość. Ponadto istnieje możliwość zapisania się za pomocą modułu do samodzielnej rejestracji dostępnej na stronie powiatu makowskiego oraz BIP. Informacje w tym zakresie zamieszczono w Liście jednostek nieodpłatnego poradnictwa oraz ogłoszeniach i komunikatach starosty w zakresie funkcjonowania punktów”.

¹⁷ Zgodnie z doborem próby: po 2 karty z każdego miesiąca, tj. od stycznia do grudnia – sporządzone w punktach, gdzie porad udzielają adwokaci i radcy prawni – sporządzone w formie elektronicznej.

¹⁸ Zgodnie z doborem próby: po 5 kart z każdego miesiąca, tj. od stycznia do marca i 3 karty z kwietnia – sporządzone w punktach, gdzie porad udzielają adwokaci i radcy prawni.

¹⁹ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 28 kwietnia 2021 r. „(...) zgromadzone w urnie części B karty pomocy odbierane były do końca miesiąca tj. aby niniejszy obowiązek został spełniony, przyjęto ogólną praktykę, iż karty B z urny odbierano najpóźniej w pierwszym dniu kolejnego miesiąca, a informację o ich ilości przekazywano do ORA i OIRP najpóźniej do 10 każdego miesiąca, po przyjęciu informacji od wykonawców o ilości sporządzonych kart w danym miesiącu, przeanalizowaniu kart części A, co wiązało się z moim obowiązkiem jako pracownika zajmującego się organizacją nieodpłatnej pomocy prawnej w Starostwie Powiatowym w Makowie Mazowieckim. Następnie dokonywano analizy kart części B, wprowadzano je do systemu informatycznego NPP/NPO oraz sporządzono pisma w zakresie przekazania (w wersji elektronicznej) kart B. Karty zostały poddane anonimizacji danych osobowych, w przypadku jeśli pojawiały się w karcie i następnie przesłane do Okręgowej Izby Radców Prawnych oraz Okręgowej Rady Adwokackiej(...)”.

Powiat, w myśl art. 15 ust. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego, bez zbędnej zwłoki zawarł 21 grudnia 2020 r. z Fundacją „Togatus Pro Bono” umowę Nr 132/20 o realizację zadania publicznego pod nazwą „Powierzenie prowadzenia punktu przeznaczonego na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie Powiatu makowskiego w 2021 roku”. Umowa została sporządzona zgodnie z wzorem rozporządzenia w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonywania tych zadań³⁰.

Starosta rozpowszechniał wśród mieszkańców Powiatu wiedzę na temat systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnych porad obywatelskich³¹, zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Wskazano numer telefonu oraz adres poczty elektronicznej służący mieszkańcom do zapisów oraz pozyskiwania informacji na temat nieodpłatnej pomocy prawnej, tym samym umożliwiając uzyskanie informacji w zakresie procedury nieodpłatnych porad prawnych dla osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu poprzez udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego poza punktem³², wypełniając wymogi art. 8 ust. 4 i 5 ww. ustawy.

³⁰ Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. poz. 2057).

³¹ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 21 kwietnia 2021 r. „(...) w roku 2021 w ramach wypełnienia ustawowego obowiązku w zakresie funkcjonowania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego podjęto następujące działania:

- 1) w dniu 31 grudnia 2020 r. przygotowano informację w zakresie organizacji Punktów w 2021 r., którą zamieszczono na stronie powiatu oraz BIP Starostwa Powiatowego, w tym na tablicy ogłoszeń i w wejściu do budynku Starostwa Powiatowego.
- 2) w dniu 4 stycznia 2021 r. skierowano pismo do wójtów/burmistrzów z terenu powiatu, dyrektorów szkół ponadpodstawowych, jednostek organizacyjnych oraz powiatowych służb, inspekcji i straży w zakresie organizacji i funkcjonowania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W piśmie określono Punkty, usytuowanie lokalu, możliwości zapisów na porady oraz komu przysługuje pomoc prawna, poradnictwo obywatelskie, mediacje oraz zasady korzystania z pomocy prawnej podczas pandemii.
- 3) w dniu 08 stycznia 2021 r. przygotowano informację w zakresie zasad i możliwości otrzymania pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa, którą zamieszczono na stronie powiatu i BIP. Informację zamieszczono na stronie powiatu oraz BIP, tym samym na tablicy ogłoszeń.
- 4) 24 lutego 2021 r. poinformowano pisemnie dyrektorów szkół ponadpodstawowych o działaniach edukacyjnych w zakresie organizacji szkoleń/wykładów dla młodzieży, które będą prowadzone przez Fundację Togatus Pro Bono,
- 5) w dniu 11 marca 2021 r. skierowano pismo wójtów i burmistrzów oraz jednostek organizacyjnych powiatu oraz powiatowych służb w celu przekazania Listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa, celem udostępnienia mieszkańcom oraz ogólnie informacji o pomocy prawnej oraz poradnictwa obywatelskiego. Ponadto przekazano ulotkę otrzymaną z Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie pomocy prawnej, ulotki przekazano gminom emailiem oraz wyłożono w Starostwie Powiatowym w wejściu do budynku i przed punktem,
- 6) w dniu 31 marca 2021 r. otrzymane od Fundacji Togatus Pro Bono plakaty przekazano gminom oraz jednostkom organizacyjnym powiatu.

Ponadto zauważono, iż kierowane do samorządów pisma, zastają zamieszczane na stronach gmin, czasem tworząc dodatkowe zakładki pod nazwą Nieodpłatna Pomoc Prawna”.

³² Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 21 kwietnia 2021 r. „Obowiązek określony w art. 8 ust. 4 i 5 ustawy w zakresie przyjmowania zapisów na poradę za pomocą zgłoszeń telefonicznych wypełniono poprzez zapewnienie

W trakcie kontroli poddano analizie 16 kart pomocy „część A” wypełnionych przez adwokatów lub radców prawnych oraz osoby z organizacji pozarządowej udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym:

- 8 kart sporządzonych przez wykonawców w punktach prowadzonych przez adwokatów i radców prawnych uwzględniając przy tym równy ich podział (4 sporządzone przez adwokatów i 4 sporządzone przez radców prawnych);
- 8 sporządzonych w punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową.

Wszystkie poddane analizie karty zostały wypełnione kompletnie w zakresie wymaganych elementów oraz zgodne były z wzorem określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

W roku poradniczym 2021 karty pomocy „część B”³³, opinie³⁴ osób uprawnionych zawartych w kartach pomocy „część B” i oświadczenia³⁵ osób, które nie są w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej były przekazywane Staroście za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

Przedmiotową dokumentację przechowywano w warunkach uniemożliwiających dostęp do niej osobom trzecim.

Powiat będzie sprawował kontrolę jakości wykonywanych zadań nad organizację pozarządową, której zlecono prowadzenie punktów na terenie Powiatu, stosownie do zapisów art. 11 ust. 8 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej w związku z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego³⁶.

wyodrębnionego numeru telefonu wskazanym przez starostę. Numer do zapisów został podany do publicznej wiadomości na stronach internetowych, BIP Starostwa Powiatowego oraz tablicy ogłoszeń, informacja została przekazana do gmin, jednostek organizacyjnych powiatu, powiatowych służb, inspekcji i straży.

Ponadto w związku z pandemią koronawirusa w roku 2020 (co kontynuowane jest w roku 2021) wprowadzono inne możliwości zapisu za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej tj. został założony email pprawne@powiat-makowski.pl, na który można wysłać wniosek o uzyskanie pomocy prawnej (w przypadku roku 2021 oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego) za pomocą środków porozumiewania się na odległość. Ponadto istnieje możliwość zapisania się za pomocą modułu do samodzielnej rejestracji dostępnej na stronie powiatu makowskiego oraz BIP. Informacje w tym zakresie zamieszczono w Liście jednostek nieodpłatnego poradnictwa oraz ogłoszeniach i komunikatach starosty w zakresie funkcjonowania punktów”.

³³ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 28 kwietnia 2021 r. „(...) (nie było złożonych kart B)”.

³⁴ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 28 kwietnia 2021 r. „(...) oświadczenia działając na podstawie pisma Ministerstwa Sprawiedliwości polecono aby podczas trwającej epidemii koronawirusa pomoc prawna realizowana była za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość(...)”.

³⁵ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 28 kwietnia 2021 r. „(...) osoby uprawnione mogą również przekazywać Staroście opinie o udzielonej nieodpłatnej pomocy lub nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim – za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej pod adresem e-mail: pprawne@powiat-makowski.pl, – listownie na adres Starostwa Powiatowego w Makowie Mazowieckim, ul. Rynek 1, 06-200 Maków Mazowiecki wraz ze wskazaniem punktu, w którym uzyskano pomoc”.

³⁶ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 28 kwietnia 2021 r. „(...) W przypadku roku 2021 planujemy przeprowadzenie kontroli realizacji powierzonego organizacji pozarządowej zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Kontrolę planujemy przeprowadzić z początkiem 2022 r. tj. po zakończeniu realizacji zadania i złożeniu sprawozdania końcowego, o zamiarze przeprowadzenia kontroli Zleceniobiorca zostanie poinformowany pismem. Ponadto w umowie z organizacją

Powiat przekazał Wojewodzie Mazowieckiemu zbiorczą informację o wykonaniu zadania w I kwartale 2021 r., która została sporządzona na formularzu zgodnym z wzorem stanowiącym załącznik nr 4 do rozporządzenia oraz z zachowaniem terminu określonego w art. 12 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Powiat zapewnił funkcjonowanie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej podczas stanu pandemii COVID-19, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa obywateli oraz umożliwiając interesantom dostęp do nieodpłatnych usług pomocy prawnej i mediacji za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Powiat zawiadomił również o występujących ograniczeniach w udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej i mediacji, za pośrednictwem strony internetowej urzędu, tym samym wypełniając zalecenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie funkcjonowania punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zawarte w komunikatach zamieszczonych na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, w związku z zagrożeniem COVID-19³⁷.

W wyniku kontroli stwierdzono uchybienie polegające na niewskazaniu w 2 umowach³⁸ z 2019 r. zawartych z adwokatem i radcą prawnym zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych, umożliwiających udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, czym naruszono wymóg określony w art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z którym, „Umowa zawiera w szczególności: (...) zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej”.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w przedmiocie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonego uchybienia**.

II. Prawidłowość realizacji zadania w zakresie wykorzystania dotacji otrzymanej w rozdziale 75515 Nieodpłatna pomoc prawna.

określono, iż Zleceniobiorca co kwartał składa sprawozdanie częściowe z realizacji zadania publicznego, na podstawie którego powiat widzi jak realizowane jest zadanie publiczne przez organizację”.

³⁷ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 21 kwietnia 2021 r. „(...) w ramach funkcjonowania pomocy w roku 2021 r., w dniu 31 grudnia 2020 r. Starosta Makowski wystosował Ogłoszenie dotyczące pracy Punktów, w którym poinformowano, iż udzielanie pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego będzie miało charakter za pomocą środków porozumiewania się na odległość (tj. tel. i email). Następne ogłoszenie wydano w dniu 15 marca 2021 r. w którym określono, iż udzielanie pomocy będzie nadal miało charakter porozumiewania się na odległość”.

³⁸ Dotyczy umów nr: 175/2019 i 178/2019 z 27 grudnia 2019 r. zawartych odpowiednio z adwokatem i radcą prawnym. Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami z 23 kwietnia 2021 r. „(...) powodem zaistniałej sytuacji było (...) niedopatrzenie”.

Przedmiot kontroli obejmował prawidłowość wykorzystania dotacji przekazanej w 2020 r. z budżetu Wojewody w rozdziale 75515 *Nieodpłatna pomoc prawna* (dalej rozdział 75515 klasyfikacji budżetowej).

Powiat na sfinansowanie zadania zleconego z zakresu administracji rządowej na podstawie ustawy o npp, polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, Uchwałą Nr XIII/105/19 Rady Powiatu w Makowie Mazowieckim z dnia 16 grudnia 2019 r. przyjął do planu finansowego dotację celową w kwocie 132 000 zł w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej.

Decyzją Wojewody³⁹ zatwierdzono plany finansowe województwa, w których dla Powiatu zmniejszono kwotę dotacji przyjętą w projekcie o 3 960,00 zł (kwota stanowi 3% dotacji ujętej w projekcie planu z przeznaczeniem na zadania w zakresie edukacji prawnej) w związku z niepowierzeniem przez Powiat w 2020 r. prowadzenia punktu NPP organizacji pozarządowej, prowadzącej działalność pożytku publicznego, plan po zmianie - 128 040 zł.

Powiat w 2020 r. na sfinansowanie zadania zleconego z zakresu administracji rządowej na podstawie ustawy o npp, polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, otrzymał z MUW dotację celową w kwocie 128 040,00 zł⁴⁰ w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej.

Jak wynika z ksiąg rachunkowych i zgodnie z danymi wykazanymi w sprawozdaniu rocznym *Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za okres sprawozdawczy: IV kwartał roku 2020* (dalej sprawozdanie Rb-50 za IV kwartał 2020), dotację wykorzystano w kwocie 127 796,98 zł. Niewykorzystaną dotację w kwocie 243,02 zł⁴¹ zwrócono na rachunek bankowy MUW w dniu 31 grudnia 2020 r. (wyciąg bankowy nr 249/2020), tj. w terminie ustalonym w art. 168 ust. 1 i 6 ustawy o finansach publicznych.

W wyniku kontroli prawidłowości wykorzystania otrzymanej dotacji, stwierdzono, że:

1. Kwota przekazanej Powiatowi dotacji wyniosła 128 040,00 zł i była zgodna z ujętą w planie dotacji po zmianach.
2. Powiat otrzymaną dotację przeznaczył na:
 - wynagrodzenia dla podmiotów prowadzących obsługę prawną w kwocie 120 115,20 zł,

³⁹ Decyzja Wojewody Mazowieckiego Nr 1/2020UB z dnia 7 kwietnia 2020 r.

⁴⁰ Dotacja została przekazana na rachunek bankowy budżetu powiatu w 12 transzach po 10 670,00 zł każda.

⁴¹ Zwrot niewykorzystanej dotacji na wynagrodzenia adwokatów i radcy prawnego – 4,80 zł, na obsługę organizacyjno-techniczną – 238,22 zł.

– koszty obsługi organizacyjno-technicznej zadania w kwocie – 7 681,78 zł,
co stanowi odpowiednio 91% i 5,82%⁴² dotacji przeznaczonej dla Powiatu w projekcie ustawy budżetowej na 2020 r. i jest zgodne z postanowieniami art. 20 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej⁴³.

Powiat nie realizował zadania w zakresie edukacji prawnej, gdyż w otwartym konkursie ofert nie wpłynęła żadna oferta organizacji pozarządowej.

3. Powiat w związku z realizacją zadania zleconego na świadczenie usług nieodpłatnej pomocy prawnej wypłacił wynagrodzenie w kwocie 120 115,20 zł, zgodnie z zawartymi umowami z Kancelariami Adwokackimi i Kancelarią Radcy Prawnego, zachowując wskazane w umowach limity maksymalnego wynagrodzenia⁴⁴.

Przekroczono limit miesięczny 5 005,00 zł brutto określony w § 4 pkt 2 porozumień, dotyczący wysokości wynagrodzenia dla osób świadczących pomoc prawną w ramach punktu w miesiącach III, VII, IX, X, XII 2020 r.⁴⁵ – łączna kwota przekroczenia 2 235,44 zł, jednak w miesiącach I, II, IV, V, VI, VIII, XI 2020 r.⁴⁶ nie wykorzystano przysługującego na wynagrodzenia limitu miesięcznego w łącznej kwocie 2 240,24 zł.

⁴² Niewykorzystana dotacja na obsługę organizacyjno-techniczną w kwocie 238,22 zł zwrócona została na rachunek MUW w dniu 31 grudnia 2020 r. (wyciąg bankowy nr 249/202).

⁴³ $132\,000\text{ zł} \times 91\% = 120\,120\text{ zł}$ (na wynagrodzenia), $132\,000\text{ zł} \times 6\% = 7\,920\text{ zł}$, (na koszty obsługi) $132\,000\text{ zł} \times 3\% = 3\,960\text{ zł}$ (na zadania w zakresie edukacji prawnej w przypadku powierzenia prowadzenia punktu NPP organizacji pozarządowej).

⁴⁴ Maksymalne wynagrodzenie wynikające z umowy Nr 175/2019, Nr 176/2019 i Nr 179/2019 stanowi kwotę 15 073,28 zł, z umowy Nr 174/2019 kwotę 29 911,04 zł, z umowy Nr 178/2019 kwotę 30 146,56 zł oraz z umowy Nr 180/2019 kwotę 14 837,76 zł.

⁴⁵ Wypłacono wynagrodzenie w każdym z punktów:

- marzec 2020 r. – 5 181,44 zł – kwota wypłacona w każdym z punktów (różnica pomiędzy kwotą wypłaconą a limitem $176,44\text{ zł} \times 2 = 352,88\text{ zł}$),
- lipiec 2020 r. – 5 416,96 zł – kwota wypłacona w każdym z punktów (różnica pomiędzy kwotą wypłaconą a limitem $411,96\text{ zł} \times 2 = 823,92\text{ zł}$),
- wrzesień 2020 r. – 5 181,44 zł kwota wypłacona w każdym z punktów (różnica pomiędzy kwotą wypłaconą a limitem $176,44\text{ zł} \times 2 = 352,88\text{ zł}$),
- październik 2020 r. – 5 181,44 zł kwota wypłacona w każdym z punktów (różnica pomiędzy kwotą wypłaconą a limitem $176,44\text{ zł} \times 2 = 352,88\text{ zł}$),
- grudzień 2020 r. – 5 181,44 zł kwota wypłacona w każdym z punktów (różnica pomiędzy kwotą wypłaconą a limitem $176,44\text{ zł} \times 2 = 352,88\text{ zł}$).

⁴⁶ Wypłacono wynagrodzenie w każdym z punktów:

- styczeń 2020 r. – 4 945,92 zł – kwota wypłacona w każdym z punktów (różnica pomiędzy limitem a kwotą wypłaconą $59,08\text{ zł} \times 2 = 118,16\text{ zł}$),
- luty 2020 r. – 4 710,40 zł – kwota wypłacona w każdym z punktów (różnica pomiędzy limitem a kwotą wypłaconą $294,60\text{ zł} \times 2 = 589,20\text{ zł}$),
- kwiecień 2020 r. – 4 945,92 zł – kwota wypłacona w każdym z punktów (różnica pomiędzy limitem a kwotą wypłaconą $59,08\text{ zł} \times 2 = 118,16\text{ zł}$),
- maj 2020 r. – 4 710,40 zł – kwota wypłacona w każdym z punktów (różnica pomiędzy limitem a kwotą wypłaconą $294,60\text{ zł} \times 2 = 589,20\text{ zł}$),
- czerwiec 2020 r. – 4 945,92 zł – kwota wypłacona w każdym z punktów (różnica pomiędzy limitem a kwotą wypłaconą $59,08\text{ zł} \times 2 = 118,16\text{ zł}$),
- sierpień 2020 r. – 4 945,92 zł – kwota wypłacona w każdym z punktów (różnica pomiędzy limitem

Różnica pomiędzy kwotą niewykorzystanego limitu na wynagrodzenia we wskazanych powyżej miesiącach 2020 r. a kwotą przekroczenia limitu na wynagrodzenia w pozostałych miesiącach 2020 r., stanowi kwotę 4,80 zł, która została zwrócona na rachunek bankowy MUW wraz z niewykorzystaną dotacją na koszty obsługi zadania⁴⁷.

4. Średni koszt jednej porady prawnej wyniósł 302,56 zł⁴⁸.
5. Do środków otrzymanych z dotacji w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej w Powiecie prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgowa dochodów i wydatków, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji gospodarczych.
6. Sprawdzone dowody źródłowe będące podstawą dokonanych wydatków spełniały wymogi art. 21 i 22 ustawy o rachunkowości⁴⁹, a zapisy księgowe w ewidencji wydatków spełniały wymogi art. 20 ww. ustawy.
7. Wydatki realizowane ze środków dotacji klasyfikowane były zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁵⁰.
8. Dane wykazane w sprawozdaniu Rb-50 za IV kwartał 2020 były zgodne z ewidencją księgową na dzień 31 grudnia 2020 r.
9. Powiat nie dokonywał lokat środków dotacji, co potwierdził Starosta w złożonym oświadczeniu z dnia 5 maja 2020 r.

Ponadto ustalono, że Powiat od środków dotacji otrzymanych w 2020 r. w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej gromadzonych na oprocentowanym rachunku bankowym⁵¹, uzyskał dochód z tytułu odsetek bankowych w kwocie 38,79 zł, który przekazał w czasie trwania kontroli na rachunek bankowy MUW (wyciąg bankowy nr 077/2021 z dnia 5 maja 2021 r.).

a kwotą wypłaconą $59,08 \text{ zł} \times 2 = 118,16 \text{ zł}$),

- listopad 2020 r. – $4\,710,40 \text{ zł}$ – kwota wypłacona w każdym z punktów (różnica pomiędzy limitem a kwotą wypłaconą $294,60 \text{ zł} \times 2 = 589,20 \text{ zł}$).

⁴⁷ Wyjaśnienie w zakresie stwierdzonego przekroczenia limitów miesięcznych wynagrodzenia, określonych w Programie, złożył w dniu 13 maja 2021 r. Sekretarz Powiatu - pismo znak OKŻ.1710.1.2021.

⁴⁸ Koszt jednej porady przyjęto jako iloraz dotacji wypłaconej Kancelariom i liczby udzielonych porad - $120\,115,20 \text{ zł} : 397 \text{ porad} = 302,56 \text{ zł}$.

⁴⁹ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.).

⁵⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2014 poz. 1053, ze zm.).

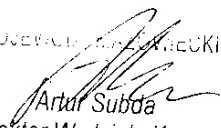
⁵¹ Umowa Nr 100045/2/2017 dotycząca obsługi bankowej budżetu Powiatu i jednostek organizacyjnych Powiatu zawarta w dniu 27 stycznia 2017 r. pomiędzy Powiatem Makowskim a Bankiem Spółdzielczym w Krasnosielcu z siedzibą w Makowie Mazowieckim, ul. Admirała Rickovera 15, 06-200 Maków Mazowiecki. Powiat pismem z dnia 5 maja 2021 r. poinformował, że „rachunek bankowy o nr 62891700010010004520000540 jest rachunkiem budżetu Powiatu, na który wpływają subwencje oraz dotacje celowe otrzymywane z budżetu państwa, między innymi dotacja na zadania z zakresu rozdziału 75515 – Nieodpłatna pomoc prawna”.

Przedstawiając powyższe ustalenia informuję Pana Starostę, że wykorzystanie dotacji otrzymanej w 2020 r. na realizację wydatków w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej oceniono **pozytywnie**.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Starostę do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonego uchybienia, poprzez wskazywanie w umowach zawieranych z adwokatem i radcą prawnym zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych, umożliwiających udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z wymogiem określonym w art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Starostę na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonego uchybienia.

Z SP. WOJCIECHA SZCZEPANIECKIEGO

Artur Subda
Dyrektor Wydziału Kontroli